

8. Ljubezen med otroki in starši

1. Razmišljanje za kateheta:

Človek je za vse življenje zaznamovan s tem, kar je doživljal v zgodnjem otroštvu. Starši, ki omogočajo svojim otrokom odraščanje v zavetju družine, kjer si prizadevajo za ljubezen, zvestobo in odpuščanje, polagajo dobre temelje za razvoj svojih otrok.

Vendar zgolj človeška ljubezen in materialni kruh nista dovolj. Starši so lahko posredniki božje ljubezni lahko jo tudi konkretizirajo v svoji vsakdanji ljubezni in skrbi za otroke, vendar jim morajo omogočiti spoznanje, da niso oni končni vir življenja in ljubezni.

Nesoglasja v družinah z odraščajočimi otroki so zelo pogosta. Kdaj lahko rečemo, da imajo prav starši, kdaj pa imajo prav otroci? Do katere mera naj starši skrbijo za svoje otroke in kje naj jim začnejo omogočati samostojnost? Kako naj pripravljajo otroke na prepoznavanje Boga, ki skrbi za vsakega človeka?

Mladi naj dobijo občutek, da so skupaj s svojimi starši najprej božji otroci. Skupaj z Bogom naj »sanjajo« o svoji prihodnosti.

- Jezus je »čutil« svoje poslanstvo in se je želel nanj pripraviti
- Vsak mlad človek išče svoj poklic, si (v sanjah, željah, domišljiji) oblikuje prihodnost in poslanstvo
- V procesu odraščanja starši spoštujejo svobodno izbiro življenjskih odločitev svojih otrok in jih pri pogovorih ih z njimi upoštevajo.
- Bog deluje kot najboljši oče ali kot najboljša mama, saj najbolj razume človeka, mu želi najboljšo prihodnost in pri tem pušča svobodo.
- Podobno kot starši tudi Bog želi, da bi sprejemali njegovo ljubezen in ponujeno pomoč.

Tako kot pri nas se tudi pri Jezusu začenja ljubezen do bližnjega v družini. A če pogledamo od blizu ugotovimo, da je bi Jezus precej zahteven otrok. Pustimo ob strani to, da je delal preglavice staršem še preden se je tega zavedal. Porod je Marijo in Jožefa očitno presenetil, poleg tega pa sta morala zaradi njegovega rojstva pred kraljem Herodom bežati v Egipt. Naslednje, kar izvemo o Jezusovem otroštvu je, da je pri dvanajstih letih šel s starši po praznični navadi v Jeruzalem.

Poglejmo, kako Jezus razume svojo ljubezen do svojih staršev:

Njegovi starši so vsako leto ob prazniku pashe hodili v Jeruzalem. Ko je bil star dvanajst let, so šli na pot po praznični navadi. In ko so se po končanih prazničnih dneh vračali, je deček Jezus ostal v Jeruzalemu, ne da bi njegovi starši to opazili. Mislili so, da je pri popotni družini in so prehodili pot enega dne. Nato so ga začeli iskati med sorodniki in znanci. Ker ga niso našli, so se vrnili v Jeruzalem in ga iskali. Po treh dneh so ga našli v templju. Tam je sedel med učitelji, jih poslušal in vpraševal. In vsi, ki so ga slišali, so bili iz sebe nad njegovo razumnostjo in njegovimi odgovori. Ko sta ga zagledala, sta bila presenečena in njegova mati mu je rekla: »Otrok, zakaj si nama tako storil? Tvoj oče in jaz sva te s tesnobo iskala.« Dejal jima je: »Kako da sta me iskala? Mar nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« Vendar nista razumela besed, ki jima jih je rekel. Nato se je vrnil z njima in prišel v Nazaret ter jima je bil pokoren. In njegova mati je vse, kar se je zgodilo, shranila v svojem srcu. Jezus pa je napredoval v modrosti, rasti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Lk 2,41-52

Kako lahko razumemo, kako je Jezus izpolnjeval četrto božjo zapoved: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji? V čem je Jezusova ljubezen do staršev? Kaj ga v njej vodi?

Jezus očitno **ostaja zvest najprej sebi**. Na videz se prav nič ne briga za skrbi svojih staršev, vsekakor pa ne prilagaja svojih dejanj željam svojih staršev. Lahko bi rekli, da dobesedno razume ljubezen do staršev po novi zapovedi: **Ljubi bližnjega, kakor samega sebe. V ljubezni do sebe mu je vodilo spolnjevanje Očetove volje**. Ko ljubi sebe, ljubi stvarnika in vse je njemu podrejeno, njegov pogled nase, veselje nad seboj in poklicanost. **Prav tako je ljubezen do bližnjega podrejena ljubezni do stvarnika**. Mariji in Jožefu brez pomislekov pove, da mora delati to, kar od njega zahteva Oče, Bog. Če nas njegova navidezna samovolja ne jezi preveč, lahko med vrsticami preberemo, da Jezus dobro ve, da je to, kar je dobro zanj dobro tudi za starša, da jima v tem ne dela nobene krivice. Če on izpolni Očetovo voljo, jo bosta ob njem lahko spolnila tudi starša. To pa je bistveno tako zanj kot zanju. **Saj ljubezni do bližnjega ni mogoče ločiti od ljubezni do sebe**.

Jezusova ljubezen do staršev nikakor ni mehka, nežna, še manj stvar kompromisov. Je odločna in jasna, v iskanju Resnice, v iskanju poklicanosti. Nič drugače se Jezus ne obnaša do svoje matere, ko je odrasel. V Kani Galilejski materi odgovarja z isto odločnostjo kot v Jeruzalemskem templju. Poglejmo:

Tretji dan je bila svatba v galilejski Kani in Jezusova mati je bila tam. Na svatbo so bili povabljeni tudi Jezus in njegovi učenci. Ko je vino pošlo, je rekla Jezusu njegova mati: »Vina nimajo.« In Jezus ji je dejal: »Kaj imam s teboj, žena? Moja ura še ni prišla.« Njegova mati je rekla strežnikom: »Kar koli vam reče, storite.« Tam pa je stalo šest kamnitih vrčev za judovsko očiščevanje; držali so po dve ali tri mere. Jezus jim je rekel: »Napolnite vrče z vodo!« In napolnili so jih do vrha. Nato jim je rekel: »Zajemite zdaj in nesite starešini!« In nesli so mu. Ko je starešina pokusil vodo, ki je postala vino, in ni vedel, od kod je – strežniki, ki so zajeli vodo, pa so vedeli –, je poklical ženina in mu rekel: »Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim, ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.« Tako je Jezus v galilejski Kani naredil prvo od znamenj in razodel svoje veličastvo in njegovi učenci so verovali vanj. Potem je šel dol v Kafarnáum in z njim njegova mati, njegovi bratje in njegovi učenci; in tam so ostali nekaj dni. Jn 2,1-12

Ljubezen do matere Marije je tudi tu skrita v trde besede: Kaj imam s teboj, žena? Moja ura še ni prišla. Tudi tu Jezus jasno govori, kako je ljubezen do bližnjega popolnoma podrejena ljubezni do sebe. **Ljubezni do sebe, ki pa ni samoljubje, je izpolnjevanje Očetove volje**. Hkrati Jezus v svoji odrasli dobi še jasneje nakazuje svojo avtonomnost. Videti je, da želi reči: Mama, sedaj so moja dejanja v celoti moja skrb. A ne stvar samovolje! To naravnost v ljubezni do staršev in domačih potrdi tudi naslednji odlomek:

Medtem ko je še govoril množicam, so stali zunaj njegova mati in njegovi bratje; želeli so govoriti z njim. In nekdo mu je rekel: »Glej, tvoja mati in tvoji bratje stojijo zunaj in bi radi govorili s teboj.« On pa je tistemu, ki mu je to povedal, odgovoril in dejal: »Kdo je moja mati in kdo so moji bratje?« In pokazal je na svoje učence ter rekel: »Glejte, to so moja mati in moji bratje. Kdor koli namreč uresničuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta je moj brat, sestra in mati.« Mt 12,46-50

Vsa ljubezen do staršev in sorodnikov je torej podrejena izpolnjevanju Očetove volje, ki se na nek način uresničuje v ljubezni do sebe.

Sedaj pa obrnimo pogled. **Kako pa je ljubezen staršev do otrok?** V Mariji in Jožefu imamo odličen zgled starševske ljubezni. Oba očitno sledita nekim družbenim normam, ki pa sta jih v odnosu do svojega otroka pripravljena temeljito presegati. Če pomislimo na izrazito hierarhično in patriarhalno družbo, kjer je bil otrok popolnoma podrejen volji staršev, je

neverjetna širina Jezusovih staršev. **Marija, ki prevzema besedo, je vedno pripravljena razmišljati, kaj se z otrokom dogaja.** Ko ga ne razume, mu ne vsiljuje svojih predstav, niti družbenih norm, ampak vse ohranja v spominu in premišljuje. **Odnos do otroka postavlja v božjo luč in razmišlja, kaj od nje pričakuje Bog.** Tako se tudi pri njej ljubezen do bližnjega neprestano podreja ljubezni do sebe in do Boga.

Če se na hitro ozremo na odnos otrok/starši oz. starši/otrok, lahko ugotovimo, da si kot verniki tega odnosa preprosto ne moremo predstavljati brez tesne povezanosti z Bogom in brez izredno globoke uresničitve ljubezni do sebe. Če ni Boga, se zruši temelj ljubezni v družini. **Čigavo voljo naj izpolnjujejo člani družine, če ni volje Boga?** Ostane le volja staršev ali volja otrok. Če je vse odvisno od omejene volje staršev, postanejo odnosi hierarhični, pogosto avtoritarni, brez otrokovih pravic. Če prepustimo odnose v družini volji otrok, pademo v anarhijo. **Sveto pismo nam govori, da je pravo ljubezen med starši in otroki mogoče ustvarjati le na temelju, ki je neprestano iskanje in odkrivanje Očetove volje.**

2. Kateheza (sledijo sestavni elementi same kateheze):

a. Cilji:

spoznavni cilj: Spoznati, da mora odnos med otroki in starši voditi iskanje otrokove poklicanosti.

doživljajski cilj: Začutiti, da se otrokova poklicanost ne sklada vedno z voljo staršev.

dejavnostni cilj: Trudil se bom iskati svojo poklicanost.

b. Vstopno mesto: ogledamo si odlomek iz filma Klara in Frančišek (Fabrizio Costa, leto 2007)

c. Oznanilo: Lk 2,41-52, Jn 2,1-12, Mt 12,46-50

č. Zgledi, film, knjiga: Fabrizio Costa, leto 2007

d. Simbol: hiša

e. Molitev: A. Rotzetter. (1985) Bog, ki mi daje dihati. Ljubljana: Slovenska kapucinska provinca. str. 149.

f. Dejavnost:

g. Interakcijska igra:

3. Metodologija (potek kateheze, pripomočki ...):

pripomočke, ki jih potrebujem:

papir in pisala, film, video-projektor

Potek kateheze:

Srečanje začnemo s pesmijo

predlogi pesmi:

Vstopno mesto:

Pogledamo si odlomka iz Filma Klara in Frančišek 42.50 – 45.00 minute in 1.03.07 – 1.11.00 minute.

Prvi del odlomka prikazuje, kako se Frančišek vrne iz križarskih vojn in doma s starši noče govoriti. Oče se jezi, mama se mu skuša približati in ga razumeti.

V drugem odlomku vidimo, kako se oče Peter razjezi, ko mu sin Frančišek izprazni zaloge blaga in denar za prodano blago podari patru, ki se trudi popraviti podrti cerkev pri sv. Damijanu. Očeta to tako razjezi, da ga priveže z verigami in hoče sam izterjati denar nazaj. Mati tudi tokrat skuša razumeti sina. Reši ga iz verig in ga napoti k škofu. Škof, kot moder mož skliče javni shod, kjer zahteva, da vsak pove svojo zgodbo. Frančišek se očetu javno opraviči in se mu odpove. Njegov edini oče je sedaj Oče v nebesih – njega hoče poslušati in mu slediti.

Mlade povabimo, da vsak zase odgovori na naslednja vprašanja.

Kdaj si se prvič uprl staršem? Zaradi česa? Kaj te je vodilo?
Zakaj Frančišek noče govoriti?

Ko ti starši nekaj naročijo, to narediš ali ne? Na podlagi česa se odločaš? Kaj je tvoje merilo, da neko stvar narediš ali ne narediš?
Na podlagi česa se je odločal Frančišek?

Kaj je tvoja pot v življenju?
Kaj je bila Frančiškova pot?

Nato se razdelimo v tri skupine. Vsaka skupina dobi en evangeljski odlomek, ki naj ga odigra in predstavi drugim (lahko tudi v luči svojih odgovorov).

Mladi naj v skupinah najdejo tudi smernice, odgovore za svoje življenje ob ključnih vsebinah na katere kažejo evangeljski odlomki:

Lk 2,41-52: NESOGLASJA, KONFLIKTI: Zakaj je prišlo do nesoglasja? Kako ravnajo Jezusovi starši, kako ravna Jezus? Kaj je Jezusa vodilo, da je tako ravnal?

Jn 2,1-12: OSAMOSVAJANJE, ODLOČITVE: Na podlagi česa se Jezus odloča?

Mt 12,46-50: SAMOSTOJNOST: Kaj je Jezusova pot?

Oznanilo:

Njegovi starši so vsako leto ob prazniku pashe hodili v Jeruzalem. Ko je bil star dvanajst let, so šli na pot po praznični navadi. In ko so se po končanih prazničnih dneh vračali, je deček Jezus ostal v Jeruzalemu, ne da bi njegovi starši to opazili. Mislili so, da je pri popotni družini in so prehodili pot enega dne. Nato so ga začeli iskati med sorodniki in znanci. Ker ga niso našli, so se vrnili v Jeruzalem in ga iskali. Po treh dneh so ga našli v templju. Tam je sedel med učitelji, jih poslušal in vpraševal. In vsi, ki so ga slišali, so bili iz sebe nad njegovo razumnostjo in njegovimi odgovori. Ko sta ga zagledala, sta bila presenečena in njegova mati mu je rekla: »Otrok, zakaj si nama tako storil? Tvoj oče in jaz sva te s tesnobo iskala.« Dejal jima je: »Kako da sta me iskala? Mar nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« Vendar nista razumela besed, ki jima jih je rekel. Nato se je vrnil z njima in prišel v Nazaret ter jima je bil pokoren. In njegova mati je vse, kar se je zgodilo,

shranila v svojem srcu. Jezus pa je napredoval v modrosti, rasti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Lk 2,41-52

Tretji dan je bila svatba v galilejski Kani in Jezusova mati je bila tam. Na svatbo so bili povabljeni tudi Jezus in njegovi učenci. Ko je vino pošlo, je rekla Jezusu njegova mati: »Vina nimajo.« In Jezus ji je dejal: »Kaj imam s teboj, žena? Moja ura še ni prišla.« Njegova mati je rekla strežnikom: »Kar koli vam reče, storite.« Tam pa je stalo šest kamnitih vrčev za judovsko očiščenje; držali so po dve ali tri mere. Jezus jim je rekel: »Napolnite vrče z vodo!« In napolnili so jih do vrha. Nato jim je rekel: »Zajemite zdaj in nesite starešini!« In nesli so mu. Ko je starešina pokusil vodo, ki je postala vino, in ni vedel, od kod je – strežniki, ki so zajeli vodo, pa so vedeli –, je poklical ženina in mu rekel: »Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim, ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.« Tako je Jezus v galilejski Kani naredil prvo od znamenj in razodel svoje veličastvo in njegovi učenci so verovali vanj.

Potem je šel dol v Kafarnáum in z njim njegova mati, njegovi bratje in njegovi učenci; in tam so ostali nekaj dni. Jn 2,1-12

Medtem ko je še govoril množicam, so stali zunaj njegova mati in njegovi bratje; želeli so govoriti z njim. In nekdo mu je rekel: »Glej, tvoja mati in tvoji bratje stojijo zunaj in bi radi govorili s teboj.« On pa je tistemu, ki mu je to povedal, odgovoril in dejal: »Kdo je moja mati in kdo so moji bratje?« In pokazal je na svoje učence ter rekel: »Glejte, to so moja mati in moji bratje. Kdor koli namreč uresničuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta je moj brat, sestra in mati.« Mt 12,46-50

Sklep: Trudil se bom iskati svojo poklicanost.

Pesem:

Molitev: In jaz?

8. Ljubezen med otroki in starši

Kdaj si se prvič uprl staršem? Zaradi česa? Kaj te je vodilo?

Zakaj Frančišek noče govoriti s starši?

Ko ti starši nekaj naročijo, to narediš ali ne? Na podlagi česa se odločaš? Kaj je tvoje merilo, da neko stvar narediš ali ne narediš?

Na podlagi česa se je odločal Frančišek?

Kaj je tvoja pot v življenju?

Kaj je bila Frančiškova pot?

NESOGLASJA, KONFLIKTI: Zakaj je prišlo do nesoglasja? Kako ravna Jezusovi starši, kako ravna Jezus? Kaj je Jezusa vodilo, da je tako ravnal?

Njegovi starši so vsako leto ob prazniku pashe hodili v Jeruzalem. Ko je bil star dvanajst let, so šli na pot po praznični navadi. In ko so se po končanih prazničnih dneh vračali, je deček Jezus ostal v Jeruzalemu, ne da bi njegovi starši to opazili. Mislili so, da je pri popotni družini in so prehodili pot enega dne. Nato so ga začeli iskati med sorodniki in znanci. Ker ga niso našli, so se vrnili v Jeruzalem in ga iskali. Po treh dneh so ga našli v templju. Tam je sedel med učitelji, jih poslušal in vpraševal. In vsi, ki so ga slišali, so bili iz sebe nad njegovo razumnostjo in njegovimi odgovori. Ko sta ga zagledala, sta bila presenečena in njegova mati mu je rekla: »Otrok, zakaj si nama tako storil? Tvoj oče in jaz sva te s tesnobo iskala.« Dejal jima je: »Kako da sta me iskala? Mar nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« Vendar nista razumela besed, ki jima jih je rekel. Nato se je vrnil z njima in prišel v Nazaret ter jima je bil pokoren. In njegova mati je vse, kar se je zgodilo, shranila v svojem srcu. Jezus pa je napredoval v modrosti, rasti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Lk 2,41-52

OSAMOSVAJANJE, ODLOČITVE: Na podlagi česa se Jezus odloča?

Tretji dan je bila svatba v galilejski Kani in Jezusova mati je bila tam. Na svatbo so bili povabljeni tudi Jezus in njegovi učenci. Ko je vino pošlo, je rekla Jezusu njegova mati: »Vina nimajo.« In Jezus ji je dejal: »Kaj imam s teboj, žena? Moja ura še ni prišla.« Njegova mati je rekla strežnikom: »Kar koli vam reče, storite.« Tam pa je stalo šest kamnitih vrčev za judovsko očiščevanje; držali so po dve ali tri mere. Jezus jim je rekel: »Napolnite vrče z vodo!« In napolnili so jih do vrha. Nato jim je rekel: »Zajemite zdaj in nesite starešini!« In nesli so mu. Ko je starešina pokusil vodo, ki je postala vino, in ni vedel, od kod je – strežniki, ki so zajeli vodo, pa so vedeli –, je poklical ženina in mu rekel: »Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim, ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.« Tako je Jezus v galilejski Kani naredil prvo od znamenj in razodel svoje veličastvo in njegovi učenci so verovali vanj.

Potem je šel dol v Kafarnáum in z njim njegova mati, njegovi bratje in njegovi učenci; in tam so ostali nekaj dni. Jn 2,1-12

SAMOSTOJNOST: Kaj je Jezusova pot?

Medtem ko je še govoril množicam, so stali zunaj njegova mati in njegovi bratje; želeli so govoriti z njim. In nekdo mu je rekel: »Glej, tvoja mati in tvoji bratje stojijo zunaj in bi radi govorili s teboj.« On pa je tistemu, ki mu je to povedal, odgovoril in dejal: »Kdo je moja mati in kdo so moji bratje?« In pokazal je na svoje učence ter rekel: »Glejte, to so moja mati in moji bratje. Kdor koli namreč uresničuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta je moj brat, sestra in mati.« Mt 12,46-50

Vsaka cvetlica ima svojo barvo,
in jaz?
Katero barvo si izbral zame,
moj Bog?

Vsaka zvezda ima svoj prostor na nebu,
in jaz?
Kateri prostor si pripravil zame,
moj Bog?

Vsak kolešček ima svojo nalogo v stroju,
in jaz?
Katero nalogo si mi dodelil,
moj Bog?

Vsak člen je potreben v verigi,
in jaz?
Kje me potrebujejo,
moj Bog?

A. Rotzetter